

สารบัญ รวดเร็ว : การจัดการชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินของวัดช่องนนทรี (COMMUNITY MANAGEMENT FOR RESIDENTIAL COMMUNITY IN WAT CHONG-NONSEE PROPERTY) อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. กุณฑลทิพย์ พานิชภักดิ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ปริดี บุรณะศิริ, 177 หน้า, ISBN 974-03-1699-9

จากบทบทวิพากษ์ชุมชนที่มีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ในอดีต ประกอบนโยบายของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2542 ที่จะพัฒนาพื้นที่บริเวณย่านพระราม 3 ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะเขตยานนาวาที่ถูกกำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม ดังนั้นเมื่อเกิดความต้องการในการใช้ที่ดินเพิ่มมากขึ้น ก็อาจส่งผลกระทบจนเป็นปัญหากับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่อาศัยอยู่ในที่ดินของวัดมีจำนวน 4 ชุมชน ซึ่งชุมชนที่อยู่ในที่ดินของวัดช่องนนทรีมีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากและเป็นชุมชนที่เก่าแก่ที่สุดในการศึกษาครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางและเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับประกอบการวางแผนพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหาของชุมชนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินของวัดช่องนนทรี หรือชุมชนในที่ดินของวัดอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ 2 ประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาพัฒนาการและกระบวนการจัดการชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินของวัดช่องนนทรีในอดีตจนถึงปัจจุบัน และประการที่สองเพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดทางด้านการจัดการชุมชน

มีการบวนการวิจัยดังนี้ ขั้นตอนแรกได้ทำการความหมายหรือนิยามของ "การจัดการชุมชนผู้มีรายได้น้อยหรือชุมชนแออัด" ซึ่งไม่สามารถสืบค้นได้พบแต่อย่างใด จึงทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์การจัดการชุมชนต่อไป ขั้นตอนต่อมา ศึกษาข้อมูลชุมชนที่เป็นเอกสาร แผนที่ แผนผัง และจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตยานนาวา สํารวจสภาพชุมชน บันทึกผลข้อมูล,ถ่ายภาพ ในขั้นตอนสุดท้าย ทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เจ้าของาส กรรมการวัด กรรมการศาสนา กรรมการชุมชน ผู้อยู่อาศัยในชุมชน หน่วยงานบริการสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ รวมทั้งฝ่ายต่างๆของสำนักงานเขตยานนาวา นำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีการจัดการชุมชนที่สำคัญ 3 ช่วงด้วยกันคือ

การจัดการชุมชน ก่อนปี พ.ศ.2511 เป็นการจัดการและนำทรัพย์สินที่มีอยู่มาคือที่ดิน โดยใช้ประโยชน์ร่วมกันของวัดผู้เป็นเจ้าของที่ดินและผู้อยู่อาศัยในชุมชน การจัดการโดยส่วนใหญ่ของผู้อยู่อาศัยเป็นการจัดการในระดับครัวเรือนเท่านั้น แต่จากการเริ่มมีถนน,ไฟฟ้าและน้ำประปาเข้าถึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินขึ้น ปัญหาและข้อจำกัดที่พบ คือปัญหาทางกายภาพ โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดินของวัดและผู้อาศัยอยู่เดิม

การจัดการชุมชนช่วงปี พ.ศ.2511-พ.ศ.2529 การจัดการที่สำคัญในช่วงนี้เกิดขึ้นวัดผู้เป็นเจ้าของที่ดินเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดมีการจัดสรรที่ดินพร้อมสาธารณูปโภคสำหรับเป็นที่ตั้งที่อยู่อาศัยในที่ดินของวัด รวมทั้งการแก้ไขปัญหาให้มีการทำสัญญาเช่าที่ดินของวัดอย่างถูกต้องทางหนึ่ง โดยกรรมการศาสนาเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมในกิจการต่างๆของวัด ปัญหาและข้อจำกัดที่พบยังคงเป็นปัญหาทางด้านการจัดการที่ดินของวัดและผู้อาศัยอยู่เดิม

การจัดการชุมชนช่วงปี พ.ศ.2530-ปัจจุบัน(พ.ศ.2543) การจัดการที่สำคัญในช่วงนี้ คือมีการจัดตั้งกรรมการชุมชนอย่างเป็นทางการขึ้น และทำให้เกิดการนำเข้าของทรัพย์สินในการจัดการด้านวัสดุรวมทั้งเรื่องเงิน ที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมแก่ชุมชน โดยกรรมการชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการ วางแผน ปฏิบัติ ตัดสินใจในการบริหารชุมชน ส่วนปัญหาและข้อจำกัดของการจัดการชุมชน เกิดจากการสนับสนุนงบประมาณจาก สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตยานนาวาและสมาชิกสภาเขตยานนาวา มาใช้ในการปรับปรุงทางเดินในชุมชน

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า วัดเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดการเข้ามาอยู่อาศัย ส่วนผู้อยู่อาศัยจะดำเนินการจัดการในระดับครัวเรือนของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาหลังจากที่มีการจัดตั้งกรรมการชุมชนอย่างเป็นทางการแล้ว ทำให้มีตัวแทนของชุมชนที่เป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน กำหนดแนวทาง และเป็นผู้ประสานงานในการดำเนินการต่างๆของชุมชน

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย วัด กรรมการศาสนา สำนักงานเขตยานนาวา รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและนักการเมือง แต่ทั้งนี้เป็นการเสริมสร้างความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นเท่านั้น ส่วนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนอันจะเป็นการจัดการที่ยั่งยืนตามนโยบายการจัดตั้งกรรมการชุมชน ของกรุงเทพมหานครยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

4174172725 : MAJOR HOUSING

TE129549

KEYWORD : COMMUNITY MANAGEMENT / RESIDENTIAL COMMUNITY / WAT CHONG-NONSEE

SAPHA RODRUENG : COMMUNITY MANAGEMENT FOR RESIDENTIAL COMMUNITY IN WAT CHONG-NONSEE
PROPERTY. THESIS ADVISOR : KUNDOLDIBYA PANITCHAPAKDI, Ph.D. THESIS COADVISOR : PREE
BURANASIRI, 177 pp. ISBN 974-03-1699-9

Historically, Buddhist temples have played a significant role with their nearby communities. In 1999, the Bangkok Metropolitan Administration announced a policy to the area around Rama III Road as a new business sector. Currently, this area, under the jurisdiction of the Yannawa district office, is used for commercial purposes. This has led to increase in demand for land and soaring land prices, causing problems for low-income residents, especially in 4 communities residing on temple properties. The Wat Chong-Nonsee Community is the oldest of this type and has a very large population.

This research attempts to review the Wat Chong-Nonsee Community's management to develop guidelines for future planning and alleviate problems faced by temple property communities. Thus, this project focuses on two objectives, to study the development over time of the Wat Chong-Nonsee Community and secondly, to study the problems and restrictions of the community.

To begin this research, 10 experts were interviewed to provide a definition for the "Low-income or congested community management" since none has ever been set before. Community documents, maps, plans and materials of the Community Development Department, Yanawa District were examined. Surveys were also conducted to determine community conditions by gathering data, taking photographs. Finally, interviews were conducted with the temple abbot, temple directors, representatives of the Department of Religious Affairs, community directors and local residents as well as the public utilities and district officers. This data was then compiled and analyzed based on the research objectives. Results can be divided into the following three classifications:

The Wat Chong-Nonsee Community was established before 1968. At that time, there was just the barren land and it was only used by the Wat, or Buddhist temple. Families then began to settle here and with the introduction of roads, electricity and public water, land use began to change from just residential, which introduced new management problems for both the temple and residents.

Between 1968 - 1986, while the temple remained property owner, it sponsored the construction and installation of public utilities for residential, or community use and provided a land lease program. The Department of Religious Affairs supported these endeavors as well as other temple activities. The only problems then were allocation management of land plots to be subleased by current lease holders.

Then, from 1987 up to the present (2000), the community established a board to help with community management including finances. Thus, this board became very important and influential in community planning, action and administration. New problems that the community encountered included the budget allocations by the Bangkok Metropolitan Council for Yannawa and the Yannawa District Council for road and pedestrian walkway improvements.

This research showed that the temple has the primary role in allowing persons to reside on their land. For the most part, residents are living in the own individual homes. Since the establishment of the community board, the community has persons to represent them in finding solutions to their problems as well as for managing community interests.

In addition to the community board, parties involved in community management include the temple, Wat Chong Nonsee, Department of Religious Affairs, Yannawa District Office, relevant government agencies and politicians, and it is they who should be working towards further improvements of the community. Community participation is still the most important factor for sustainable development of the community, which is the direction the Bangkok Metropolitan Administration has adopted. Still, the management process and actions must be improved upon to achieve satisfactory results.